

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

P8_TA(2017)0282

Κοινά ελάχιστα πρότυπα του αστικού δικονομικού δικαίου**Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Ιουλίου 2017 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2015/2084(INL))**

(2018/C 334/05)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 225 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
- έχοντας υπόψη τα άρθρο 67 παράγραφος 4 και το άρθρο 81 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 19 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) και τη συναφή νομολογία,
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας σχετικά με τη «θέσπιση ελάχιστων κοινών προτύπων για την πολιτική δικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση — νομική βάση» ⁽¹⁾,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη εκτίμησης της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας που εκπόνησε η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (YEEK) με τίτλο «Common minimum standards of civil procedure» (κοινά ελάχιστα πρότυπα πολιτικής δικονομίας) ⁽²⁾,
- έχοντας υπόψη τη λεπτομερή ανάλυση της υπηρεσίας έρευνας των μελών της YEEK με τίτλο «Europeanisation of civil procedure: towards common minimum standards?» (Εξευρωπαϊσμός της πολιτικής δικονομίας: προς τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων;) ⁽³⁾,
- έχοντας υπόψη τη λεπτομερή ανάλυση που εκπόνησε η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών με τίτλο «Harmonised rules and minimum standards in the European law of civil procedure» (Εναρμονισμένοι κανόνες και ελάχιστα πρότυπα στο ευρωπαϊκό δίκαιο πολιτικής δικονομίας) ⁽⁴⁾,
- έχοντας υπόψη το έργο του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Δικαίου (ELI)/ Διεθνούς Ινστιτούτου για την Ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου (UNIDROIT) με τίτλο «From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure» (Από τις διακρατικές αρχές προς τους ευρωπαϊκούς κανόνες πολιτικής δικονομίας),
- έχοντας υπόψη τη δημοσίευση του Αμερικανικού Ινστιτούτου Δικαίου (ALI)/ UNIDROIT με τίτλο «Principles of Transnational Civil Procedure» (Αρχές διακρατικής πολιτικής δικονομίας) ⁽⁵⁾,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη με τίτλο «Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation» (Μελέτη για την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν ορισμένες πτυχές της διαδικασίας δικαστικών διαφορών αστικού δικαίου), αναφερόμενη ως «έκθεση Storme» ⁽⁶⁾,
- έχοντας υπόψη την προκαταρκτική δέσμη διατάξεων για τον κανονισμό διαδικασίας του Ενιαίου Δικαστηρίου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας,

⁽¹⁾ PE 572.853, Δεκέμβριος 2015.⁽²⁾ PE 581.385, Ιούνιος 2016.⁽³⁾ PE 559.499, Ιούνιος 2015.⁽⁴⁾ PE 556.971, Ιούνιος 2016.⁽⁵⁾ Ομοιόμορφη Law Review, 2004(4).⁽⁶⁾ Storme, M., Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation (Τελική έκθεση, Dordrecht, 1994).

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

- έχοντας υπόψη το ενωσιακό κεκτημένο στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις,
- έχοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) σχετικά με τις αρχές της εθνικής δικονομικής αυτοτέλειας και της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ⁽¹⁾,
- έχοντας υπόψη τον πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2016,
- έχοντας υπόψη τη σειρά μελετών αριθ. 23 που δημοσίευσε η CEPEJ (επιτροπή αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της δικαιοσύνης του Συμβουλίου της Ευρώπης) το 2016 με τίτλο «European judicial systems: efficiency and quality of justice» (Ευρωπαϊκά δικαστικά συστήματα: αποτελεσματικότητα και ποιότητα της δικαιοσύνης),
- έχοντας υπόψη τις «Αρχές δικαστικής επιμόρφωσης» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δικαστικής Επιμόρφωσης για το 2016 ⁽²⁾,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 2ας Απριλίου 2014 σχετικά με την ενδιάμεση ανασκόπηση του προγράμματος της Στοκχόλμης ⁽³⁾,
- έχοντας υπόψη τα άρθρα 46 και 52 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων (A8-0210/2017),

Νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με την εθνική δικονομική αυτοτέλεια και την αποτελεσματική δικαστική προστασία

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με την αρχή της δικονομικής αυτοτέλειας, στην περίπτωση κατά την οποία δεν υφίστανται ενωσιακοί κανόνες για τις δικονομικές πτυχές μιας διαφοράς ενωσιακού δικαίου, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τον ορισμό των δικαστηρίων που έχουν εν προκειμένω δικαιοδοσία και για τον καθορισμό των λεπτομερειών σχετικά με διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται στις αγωγές, με στόχο να εξασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων που παρέχει η Ένωση·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με την ίδια νομολογία, η εφαρμογή του εθνικού δικαίου όσον αφορά τους δικονομικούς κανόνες υπόκειται σε δύο σημαντικές προϋποθέσεις: οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες δεν μπορούν να είναι λιγότερο ευνοϊκοί όταν εφαρμόζονται σε διαφορές ενωσιακού δικαίου από εκείνους που ισχύουν για παρόμοιες καταστάσεις εσωτερικής φύσεως (αρχή της ισοδυναμίας) και δεν θα πρέπει να διατυπώνονται κατά τρόπο που καθιστά πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την επιβολή των ενωσιακών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (αρχή της αποτελεσματικότητας)·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ελλείψει ενωσιακών διατάξεων για την εναρμόνιση των δικονομικών κανόνων, η αρμοδιότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν δικονομικούς κανόνες για την επιβολή των δικαιωμάτων που παρέχει η Ένωση δεν εκτείνεται στη θέσπιση νέων μέσων ένδικης προστασίας στις εθνικές νομικές τάξεις με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου ⁽⁴⁾·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πάγια νομολογία του ΔΕΕ καθιστά δυνατή την εν λόγω επιβολή δικαιωμάτων σε συνεργασία με τα δικαστήρια σε επίπεδο κρατών μελών, βελτιώνοντας παράλληλα την κατανόηση του δικαίου της Ένωσης από τους πολίτες και τα δικαστήρια αυτά·

Ο Χάρτης

- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα σε πραγματική προσφυγή και δίκαιη δίκη, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις εγγυήσεις του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το αστικό δικονομικό δικαιο στο σύνολό του·

⁽¹⁾ Βλέπε μεταξύ άλλων: απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1976 στην υπόθεση Comet BV κατά Produktschap voor Siergewassen, 45/76, ECLI:EU:C:1976:191 και απόφαση της 15ης Μαΐου 1986 στην υπόθεση Marguerite Johnston κατά Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary, 222/84, ECLI:EU:C:1986:206.

⁽²⁾ Διατίθενται στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_EN.pdf

⁽³⁾ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2014)0276.

⁽⁴⁾ Βλέπε μεταξύ άλλων: απόφαση της 13ης Μαρτίου 2007 στην υπόθεση Unibet (London) Ltd και Unibet (International) Ltd κατά Justitiekanslern, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, παρά το γεγονός ότι το άρθρο 47 του Χάρτη είναι δεσμευτικού χαρακτήρα και ότι το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ συνιστά γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου, το επίπεδο προστασίας του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη στις αστικές διαδικασίες, και ιδίως η εξισορρόπηση μεταξύ, αφενός, του δικαιώματος πρόσβασης του ενάγοντος στη δικαιοσύνη και, αφετέρου, των δικαιωμάτων υπεράσπισης του εναγομένου, δεν είναι εναρμονισμένο σε ολόκληρη την Ένωση·
- Ζ. λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη ότι, ως θεμελιώδες δικαίωμα, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη έχει συμπληρωθεί με διάφορα δικονομικά μέτρα παράγωγου δικαίου της Ένωσης, μεταξύ των οποίων ο κανονισμός για τη διαδικασία μικροδιαφορών⁽¹⁾, η οδηγία για τη δικαστική αρωγή⁽²⁾, η σύσταση για τις συλλογικές προσφυγές⁽³⁾, η οδηγία για τις αγωγές παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών⁽⁴⁾ και η οδηγία για τις αποζημιώσεις στον τομέα του ανταγωνισμού⁽⁵⁾·

Το ενωσιακό κεκτημένο στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις

- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πολίτες της Ένωσης, ιδίως όσοι μετακινούνται μεταξύ των συνόρων, είναι προς το παρόν πιθανότερο να έρθουν σε επαφή με τα συστήματα πολιτικής δικονομίας άλλων κρατών μελών·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ελάχιστα πρότυπα πολιτικής δικονομίας σε επίπεδο Ένωσης θα μπορούσαν να συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό των εθνικών διαδικασιών, στην εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις, καθώς και στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης, καθιστώντας τα δικαστικά συστήματα αποτελεσματικά και αποδοτικά, διευκολύνοντας παράλληλα την πρόσβαση των πολιτών στη δικαιοσύνη εντός της Ένωσης και συμβάλλοντας στην προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών της Ένωσης·
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ολόένα και περισσότερο, ο νομοθέτης της Ένωσης επιλαμβάνεται των ζητημάτων πολιτικής δικονομίας όχι μόνο με οριζόντιο τρόπο, όπως στην περίπτωση των προαιρετικών μέσων⁽⁶⁾, αλλά και με τομεακό τρόπο, εντός των διαφόρων πεδίων πολιτικής, όπως η διανοητική ιδιοκτησία⁽⁷⁾, η προστασία των καταναλωτών⁽⁸⁾ ή, προσφάτως, το δικαίο του ανταγωνισμού⁽⁹⁾·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αποσπασματικός χαρακτήρας της εναρμόνισης σε ενωσιακό επίπεδο των δικονομικών κανόνων έχει αποτελέσει επανειλημμένως αντικείμενο επικρίσεων και ότι η θέσπιση σχετικού τομεακού ενωσιακού δικαίου πολιτικής δικονομίας θέτει υπό αμφισβήτηση τη συνοχή τόσο των εθνικών συστημάτων πολιτικής δικονομίας σε επίπεδο κρατών μελών όσο και των διαφόρων μέσων της Ένωσης·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προτεινόμενη οδηγία αποσκοπεί στη θέσπιση πλαισίου για την απονομή δικαιοσύνης σε αστικές υποθέσεις με τη συστηματοποίηση των υφιστάμενων ενωσιακών κανόνων πολιτικής δικονομίας και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής τους ώστε να συμπεριλαμβάνουν όλες τις υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προτεινόμενη οδηγία έχει ως στόχο να βοηθήσει προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο συντονισμένη, συνεκτική και συστηματική προσέγγιση των συστημάτων απονομής της δικαιοσύνης σε αστικές υποθέσεις που δεν περιορίζεται από τα σύνορα, τα συμφέροντα και τους πόρους μιας μεμονωμένης χώρας·

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών (ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2003/8/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πείνας στις διαφορές αυτές (ΕΕ L 26 της 31.1.2003, σ. 41).

⁽³⁾ Σύσταση της Επιτροπής, της 11ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές αρχές εφαρμοστέες στους μηχανισμούς συλλογικών αγωγών παράλειψης και αποζημιώσεων στα κράτη μέλη όσον αφορά παραβιάσεις αναγνωριζόμενων από το ενωσιακό δίκαιο δικαιωμάτων (ΕΕ L 201 της 26.7.2013, σ. 60).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2009/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών (ΕΕ L 110 της 1.5.2009, σ. 30).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 349 της 5.12.2014, σ. 1).

⁽⁶⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, τον κανονισμό για την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών (βλέπε δεύτερη υποσημείωση στην αιτιολογική σκέψη Ζ ανωτέρω) και τον κανονισμό για την ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 655/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυνοριακής είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 189 της 27.6.2014, σ. 59)].

⁽⁷⁾ Οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 45).

⁽⁸⁾ Βλέπε τέταρτη υποσημείωση στην αιτιολογική σκέψη Ζ ανωτέρω.

⁽⁹⁾ Βλέπε πέμπτη υποσημείωση στην αιτιολογική σκέψη Ζ ανωτέρω.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

Η νομική βάση της πρότασης

- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 και του άρθρου 5 παράγραφος 1 της ΣΕΕ (αρχή της δοτής αρμοδιότητας), η Ένωση δύναται να νομοθετεί σε οποιονδήποτε τομέα μόνον εφόσον έχει ρητή αρμοδιότητα να νομοθετεί και στον βαθμό που συμμορφώνεται με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο υφιστάμενο πλαίσιο της Συνθήκης, η κύρια νομική βάση για την εναρμόνιση της πολιτικής δικονομίας παρέχεται στον τίτλο V της ΣΛΕΕ σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι διατηρήθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας η απαίτηση ύπαρξης στοιχείου διασυννομιότητας ως προϋπόθεση για την στοχοθέτηση της αρμοδιότητας της Ένωσης, με αποτέλεσμα η δράση της Ένωσης στον τομέα της πολιτικής δικαιοσύνης να είναι εφικτή μόνο εφόσον σε κάποια υπόθεση υπάρχουν συνδεδεμένα στοιχεία (π.χ. διαμονή, τόπος εκπλήρωσης, κ.λπ.) τα οποία αφορούν τουλάχιστον δύο κράτη μέλη·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γενική διάταξη του άρθρου 114 της ΣΛΕΕ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, έχει χρησιμοποιηθεί και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται ως νομική βάση για ένα ευρύ φάσμα τομεακών οδηγιών, οι οποίες εναρμονίζουν ορισμένες πτυχές της πολιτικής δικονομίας, όπως για παράδειγμα η οδηγία για την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (IPRED) και η πιο πρόσφατη οδηγία για την αποζημίωση λόγω παραβιάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ, η Ένωση θα πρέπει να διευκολύνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ιδίως με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξωδικαστικών αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις διατάξεις του άρθρου 81 ΣΛΕΕ·

Αμοιβαία εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο

- ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων είναι συνυφασμένη με την ανάγκη δημιουργίας επαρκούς επιπέδου αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών αρχών των διαφόρων κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά το επίπεδο προστασίας των δικονομικών δικαιωμάτων·
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ως «αμοιβαία εμπιστοσύνη» νοείται στο πλαίσιο αυτό η εμπιστοσύνη που θα πρέπει να έχουν τα κράτη μέλη στα νομικά και δικαστικά συστήματα των άλλων κρατών μελών και η οποία έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση του ελέγχου των ενεργειών άλλων κρατών και δικαστικών αρχών τους·
- ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης δημιουργεί μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου, παρέχοντας στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ένωσης επαρκή σταθερότητα και προβλεψιμότητα·
- ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εφαρμογή και η τήρηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων καθώς και η προσέγγιση των νομοθεσιών διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών και την έννομη προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών·
- ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα τέτοιο σύστημα ενωσιακών κοινών ελάχιστων προτύπων με τη μορφή αρχών και κανόνων θα μπορούσε να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα για τη σύγκλιση των εθνικών κανονισμών σχετικά με την πολιτική δικονομία, εξισορροπώντας τα θεμελιώδη δικαιώματα των διαδίκων χάριν μιας πλήρους αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών·
- ΚΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη και η τήρηση των δικονομικών εγγυήσεων για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των αστικών διαδικασιών και την ισότιμη μεταχείριση των διαδίκων είναι αφενός επιθυμητή και αφετέρου απαραίτητη για τη διασφάλιση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης·
- ΚΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η θέσπιση ενός τέτοιου συστήματος κοινών ελάχιστων προτύπων θα μπορούσε επίσης να διασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο ποιότητας για τις αστικές διαδικασίες σε ολόκληρη την Ένωση, συμβάλλοντας κατά τον τρόπο αυτό όχι μόνο στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών αρχών, αλλά και στην ομαλότερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, δεδομένου ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι δικονομικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών είναι πιθανό να διαταράσσουν τις εμπορικές συναλλαγές και ενδέχεται να αποτρέπουν τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές από την άσκηση των δικαιωμάτων τους στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς·

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

Άλλες εκτιμήσεις

- KΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προσέγγιση των δικονομικών συστημάτων στην Ένωση είναι απαραίτητη· λαμβάνοντας υπόψη ότι η προτεινόμενη οδηγία φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα προόδου στη διαδικασία περαιτέρω εναρμόνισης και σύγκλισης των συστημάτων απονομής αστικής δικαιοσύνης των κρατών μελών, καθώς και στη δημιουργία ενωσιακού κώδικα πολιτικής δικονομίας σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα·
- KΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προτεινόμενη οδηγία δεν θίγει ούτε τη δικαστική οργάνωση των κρατών μελών ούτε τα κυριότερα χαρακτηριστικά του τρόπου διεξαγωγής των πολιτικών δικών, εντούτοις επιτρέπει τη θέσπιση πιο αποτελεσματικών εθνικών δικονομικών κανόνων·
- KΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η θέσπιση και η ορθή εφαρμογή νομοθεσίας που προβλέπει την καθιέρωση κοινών ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας στην Ένωση είναι, συνεπώς, υψίστης σημασίας·

Νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με την εθνική δικονομική αυτοτέλεια και την αποτελεσματική δικαστική προστασία

1. επισημαίνει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει το ΔΕΕ στη θεμελίωση της πολιτικής δικονομίας της Ένωσης, δεδομένου ότι έχει καταστήσει σαφή τη σπουδαιότητα της πολιτικής δικονομίας στο πλαίσιο του νομικού συστήματος της Ένωσης·
2. υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι, μολονότι ορισμένα πρότυπα πολιτικής δικονομίας που αναγνωρίζονται σήμερα ως μέρος του δικονομικού συστήματος της Ένωσης είχαν αναπτυχθεί νομολογιακά από το ΔΕΕ, το ΔΕΕ θα πρέπει να θεωρείται ότι συμβάλλει εντέλει στην ερμηνεία προτύπων και όχι στη θέσπιση προτύπων·
3. τονίζει, συνεπώς, ότι η πλούσια εμπειρία του ΔΕΕ όσον αφορά τον έλεγχο ένδικων βοηθημάτων και δικονομικών κανόνων, καθώς και οι συμβιβαστικές λύσεις και οι αντιτιθέμενες αξίες που επιδιώκει το ΔΕΕ, είναι ιδιαίτερος διδακτικός και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τους σκοπούς της καθιέρωσης ενός οριζόντιου μέσου-πλαίσιο νομοθετικού χαρακτήρα που θα περιλαμβάνει κοινά πρότυπα πολιτικής δικονομίας·

Ο Χάρτης

4. τονίζει ότι, όσον αφορά τα δικαιώματα σε δίκαιη δίκη και πρόσβαση στη δικαιοσύνη, θα πρέπει να διατηρηθούν και να επεκταθούν περαιτέρω δίκτυα συνεργασίας και βάσεις δεδομένων που προάγουν τη δικαστική συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών·
5. εκφράζει συνεπώς την ιδιαίτερη ικανοποίησή του για τις εξελίξεις στον τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, και κυρίως για τη δημιουργία του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου και της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, η οποία πρόκειται να λειτουργήσει ως υπηρεσία «μίας στάσης» στον τομέα της δικαιοσύνης στην Ένωση·

Το ενωσιακό κεκτημένο στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις

6. ζητεί επίσης από την Επιτροπή να διερευνήσει κατά πόσον ενδείκνυται να προταθούν περαιτέρω μέτρα για την ενοποίηση και την ενίσχυση μιας οριζόντιας προσέγγισης όσον αφορά την ιδιωτική επιβολή των δικαιωμάτων που εκχωρούνται δυνάμει του ενωσιακού δικαίου και αν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι τα κοινά ελάχιστα πρότυπα πολιτικής δικονομίας που προτείνονται εν προκειμένω προάγουν και διασφαλίζουν την υιοθέτηση μιας τέτοιας οριζόντιας προσέγγισης·
7. επαναλαμβάνει ότι η συστηματική συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή και την απόδοση των υφιστάμενων ενωσιακών μέσων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις είναι υψίστης σημασίας·
8. καλεί, σε αυτό το πλαίσιο, την Επιτροπή να εξετάσει εάν η θέσπιση συμπληρωματικών εκτελεστικών μέτρων από τα κράτη μέλη θα μπορούσε να συμβάλει στην αποτελεσματική εφαρμογή αυτοτελών ενωσιακών διαδικασιών και ισχυρίζεται ότι θα πρέπει να καθιερωθεί, προς τον σκοπό αυτό, μια εδραία και συστηματική εποπτική διαδικασία εκ μέρους της Επιτροπής·

Η νομική βάση της πρότασης

9. παρατηρεί ότι το άρθρο 114 ΣΛΕΕ (εναρμόνιση της εσωτερικής αγοράς) έχει χρησιμοποιηθεί για τη θέσπιση διαφόρων πράξεων της Ένωσης με δικονομικές συνέπειες· ότι το άρθρο 114, σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, έχει χρησιμοποιηθεί και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται ως νομική βάση για ένα ευρύ φάσμα τομεακών οδηγιών, οι οποίες εναρμονίζουν ορισμένες πτυχές της πολιτικής δικονομίας, όπως, για παράδειγμα, η οδηγία για την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)·

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

10. επισημαίνει, ωστόσο, ότι το άρθρο 81 ΣΛΕΕ προβλέπει τη θέσπιση μέτρων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης μέτρων προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, ιδίως όταν αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς· φρονεί, ως εκ τούτου, ότι το άρθρο 81 ΣΛΕΕ αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση για το προτεινόμενο νομοθετικό μέσο·

11. ισχυρίζεται ότι η έννοια των «διασυνοριακών επιπτώσεων» στο κείμενο του άρθρου 81 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ σχετικά με τη θέσπιση μέτρων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις θα πρέπει να ερμηνεύεται με ευρύτερο τρόπο και να μην ελαμβάνεται, συνεπώς, ως συνώνυμο των «διασυνοριακών διαφορών»·

12. υπογραμμίζει ότι η κρατούσα ερμηνεία της έννοιας των «υποθέσεων που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις» είναι αρκετά συσταλτική και έχει συντελέσει στη δημιουργία διπλής δέσμης κανόνων και δύο κατηγοριών διαδικών που ενδέχεται να οδηγούν σε περαιτέρω προβλήματα και περιττή περιπλοκότητα· τονίζει ότι, για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να υιοθετηθεί πιο διασταλτική ερμηνεία·

13. τονίζει στο πλαίσιο αυτό ότι τα κοινά ελάχιστα πρότυπα πολιτικής δικονομίας που προτείνονται εν προκειμένω αναμένεται να επιφέρουν περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας εάν τα κράτη μέλη επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής τους, όχι μόνο σε υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο του ενωσιακού δικαίου, αλλά γενικότερα τόσο σε υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα όσο και σε υποθέσεις αμιγώς εσωτερικού δικαίου·

Αμοιβαία εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο

14. επισημαίνει ότι οι κύριες δραστηριότητες της Ένωσης στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο όσον αφορά την απονομή δικαιοσύνης σε αστικές υποθέσεις αφορούν τη θέσπιση μέσων σχετικά με τη δικαιοδοσία, την εκκρεμοδικία και τη διασυνοριακή εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων·

15. επαναλαμβάνει και υπογραμμίζει ότι με την ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων έχει αυξηθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών, αυξάνοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου και παρέχοντας στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ένωσης επαρκή σταθερότητα και προβλεψιμότητα·

16. τονίζει στη συνάρτηση αυτή το γεγονός ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη αποτελεί σύνθετη έννοια και ότι στην ανάπτυξη της υπεισέρχονται πολλοί παράγοντες, όπως η δικαστική κατάρτιση, η διασυνοριακή δικαστική συνεργασία και η ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των δικαστικών λειτουργών·

17. επισημαίνει ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη μπορεί να προάγεται, μεταξύ άλλων, με μη νομοθετικά μέτρα όπως η συνεργασία μεταξύ δικαστών στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου ή η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης·

18. επικροτεί, ως εκ τούτου, τις εννέα αρχές της δικαστικής επιμόρφωσης, οι οποίες υιοθετήθηκαν το 2016 στο πλαίσιο της γενικής συνέλευσης του ευρωπαϊκού δικτύου κατάρτισης δικαστικών, δεδομένου ότι παρέχουν μια κοινή βάση και ένα κοινό πλαίσιο τόσο για τη Δικαιοσύνη όσο και για τα ιδρύματα δικαστικής κατάρτισης της Ευρώπης·

19. ισχυρίζεται, εντούτοις, ότι από αυστηρώς νομική άποψη η αμοιβαία εμπιστοσύνη προϋποθέτει, σε απολύτως θεμελιώδες επίπεδο, ότι οι δικαστικές αρχές των κρατών μελών αναγνωρίζουν αμοιβαία ότι οι αντίστοιχες δικονομικές τους ρυθμίσεις — τόσο σε επίπεδο νομικής θεωρίας όσο και σε επίπεδο πρακτικής — εγγυώνται δίκαιες αστικές διαδικασίες·

20. επισημαίνει, συνεπώς, ότι η εκπόνηση συστηματικών, ελάχιστων προτύπων για την πολιτική δικονομία της Ένωσης με τη μορφή ευρείας οριζόντιας οδηγίας θα οδηγήσει στην αύξηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών και θα διασφαλίσει την από κοινού, σε επίπεδο Ένωσης, εξισορρόπηση των θεμελιωδών δικονομικών δικαιωμάτων για τις υποθέσεις αστικού δικαίου, δημιουργώντας ένα ισχυρότερο γενικό αίσθημα δικαιοσύνης, βεβαιότητας και προβλεψιμότητας σε ολόκληρη την Ένωση·

Κοινά ελάχιστα πρότυπα πολιτικής δικονομίας

21. τονίζει ότι η ύπαρξη αποτελεσματικών συστημάτων πολιτικής δικονομίας διαδραματίζει καίριο ρόλο για τη διαφύλαξη του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών αξιών της Ένωσης· αποτελεί επίσης προαπαιτούμενο για την υλοποίηση βιώσιμων επενδύσεων και τη διαμόρφωση φιλικού προς τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές περιβάλλοντος·

22. φρονεί ότι η έλλειψη σαφήνειας σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής που ισχύουν για τους πολίτες, τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις σε διαφορές που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις ενδέχεται να παρακωλύει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη· καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν την εφικτότητα και τη σκοπιμότητα της εναρμόνισης των εν λόγω προθεσμιών παραγραφής στο πλαίσιο αστικών διαδικασιών·

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

23. διαπιστώνει ότι υπάρχει σαφής ανάγκη η νομοθεσία να προβλέπει δέσμη δικονομικών προτύπων που πρέπει να εφαρμόζονται σε αστικές διαδικασίες και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει το σχέδιο δράσης της για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης το οποίο θεσπίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης·

24. καλεί συνεπώς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 225 ΣΛΕΕ, την Επιτροπή να υποβάλει, έως τις 30 Ιουνίου 2018, βάσει του άρθρου 81 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, πρόταση νομοθετικής πράξης σχετικά με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας, σύμφωνα με τις συστάσεις που διατυπώνονται στο παράρτημα της παρούσας πρότασης ψηφίσματος·

25. διαβεβαιώνει ότι οι συστάσεις που προσαρτώνται στο παρόν ψήφισμα είναι συμβατές με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας·

26. θεωρεί ότι η ζητούμενη πρόταση δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις, διότι η καθιέρωση ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας θα οδηγήσει σε οικονομίες κλίμακας υπό μορφήν μείωσης των εξόδων για τους διαδίκους και τους εκπροσώπους τους, οι οποίοι δεν θα είναι πλέον υποχρεωμένοι να εξοικειώνονται με το σύστημα πολιτικής δικονομίας μιας άλλης χώρας·

ο

ο ο

27. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα και τις επισυναπτόμενες συστάσεις στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο, καθώς και στα κοινοβούλια και στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΟΙΝΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ**A. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ**

1. Στην Ένωση, η επιβολή του νόμου εκ μέρους των δικαστηρίων εξακολουθεί σε μεγάλο βαθμό να αποτελεί αντικείμενο ρύθμισης από εθνικούς δικονομικούς κανόνες και πρακτικές. Τα εθνικά δικαστήρια είναι ωστόσο και δικαστήρια της Ένωσης. Κατά συνέπεια, στις διαδικασίες που εφαρμόζονται ενώπιόν τους, πρέπει να διασφαλίζεται η αμεροληψία, η δικαιοσύνη και η αποτελεσματικότητα, καθώς και ουσιαστική εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου.

2. Με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις έχει αυξηθεί η εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα συστήματα απονομής αστικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών, τα δε μέτρα για την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών μπορεί να διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρχών και την έννομη προστασία των δικαιωμάτων των μεμονωμένων ατόμων. Ο βαθμός της αμοιβαίας εμπιστοσύνης εξαρτάται εν πολλοίς από μια σειρά παραμέτρων, οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων του ενάγοντα ή του εναγομένου, διασφαλίζοντας παράλληλα την πρόσβαση σε δικαστήρια και στη δικαιοσύνη.

3. Μολονότι τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), η εμπειρία καταδεικνύει ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν διασφαλίζει πάντα επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα απονομής αστικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών. Οι εθνικοί κανόνες πολιτικής δικονομίας των κρατών μελών παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές, οι οποίες συχνά άπτονται ορισμένων θεμελιωδών δικονομικών αρχών και εγγυήσεων, με αποτέλεσμα να υπονομεύεται ενδεχομένως η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δικαστικών αρχών.

4. Για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών της Ένωσης και για τον εκσυγχρονισμό των εθνικών διαδικασιών, την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις και την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης μέσω αποτελεσματικών και αποδοτικών δικαστικών συστημάτων, είναι συνεπώς αναγκαία η θέσπιση οδηγίας για την περαιτέρω ανάπτυξη των ελάχιστων προτύπων που καθορίζονται στον Χάρτη και την ΕΣΔΑ. Την κατάλληλη νομική βάση για την εν λόγω πρόταση αποτελεί το άρθρο 81 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, που αφορά τη θέσπιση μέτρων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις. Η οδηγία πρέπει να εκδοθεί σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

5. Η θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας θεωρείται απαραίτητη, ούτως ώστε να διαμορφωθεί μια ισχυρή βάση για την προσέγγιση και τη βελτίωση των εθνικών νομοθεσιών, δεδομένου ότι αυτά παρέχουν ευελιξία στα κράτη μέλη κατά την επεξεργασία νέων διατάξεων πολιτικής δικονομίας, ταυτόχρονα δε αποτυπώνουν μια γενική συναίνεση επί των αρχών της δικαστικής πρακτικής σε αστικές υποθέσεις.

6. Η θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων εκτιμάται ότι θα τονώσει την εμπιστοσύνη στα συστήματα απονομής αστικής δικαιοσύνης όλων των κρατών μελών, και αυτό με τη σειρά του, αναμένεται να οδηγήσει σε μια αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και πιο ευέλικτη δικαστική συνεργασία, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Οι εν λόγω κοινοί ελάχιστοι κανόνες θα πρέπει επίσης να άρουν τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών σε ολόκληρη την επικράτεια των κρατών μελών, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό ότι ειδικά οι πολίτες που ταξιδεύουν στο εξωτερικό δεν θα είναι πλέον επιφυλακτικοί όσον αφορά τα συστήματα απονομής αστικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών.

7. Η προτεινόμενη οδηγία δεν αποσκοπεί στην πλήρη αντικατάσταση των εθνικών συστημάτων πολιτικής δικονομίας. Σεβόμενη τις εθνικές ιδιαιτερότητες και το θεμελιώδες δικαίωμα σε αποτελεσματική έννομη προστασία και σε δίκαιη δίκη, το οποίο διασφαλίζει την αποδοτική και αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η οδηγία επιδιώκει τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τη λειτουργία και τη διεξαγωγή των αστικών διαδικασιών των κρατών μελών σε σχέση με όλες τις υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου. Αποσκοπεί επίσης στην παροχή ερείσματος για μια σταδιακή βαθύτερη εναρμόνιση των συστημάτων πολιτικής δικονομίας των κρατών μελών.

8. Η πρόταση δεν θίγει τις διατάξεις των κρατών μελών που αφορούν την οργάνωση των δικαστηρίων τους και τους κανόνες σχετικά με τον διορισμό των δικαστών.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

9. Η παρούσα πρόταση συνάδει με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να ενεργήσουν από μόνα τους για να θεσπίσουν μια δέσμη ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας, και δεν βαίνει πέραν του απολύτως αναγκαίου προκειμένου να διασφαλιστεί αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη και αμοιβαία εμπιστοσύνη στην Ένωση.

B. ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη το αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ένωση έχει θέσει ως στόχο της τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, εντός του οποίου διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Για τη σταδιακή εγκαθίδρυση του εν λόγω χώρου, η Ένωση πρέπει να λάβει μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις, ιδίως όταν αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα μέτρα αυτά θα πρέπει να διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, η αμοιβαία αναγνώριση και η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών, η διασυνοριακή επίδοση εγγράφων, η συνεργασία κατά τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η άρση των εμποδίων στην ομαλή διεξαγωγή αστικών διαδικασιών, εν ανάγκη προωθώντας την εναρμόνιση των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας που ισχύουν στα κράτη μέλη.
- (3) Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Tampere, της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, και ιδίως σύμφωνα με το οικείο σημείο 33, η αυξημένη αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και η αναγκαία προσέγγιση των νομοθεσιών θα διευκόλυνε τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών και τη δικαστική προστασία των δικαιωμάτων των μεμονωμένων ατόμων. Συνεπώς, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις εντός της Ένωσης.
- (4) Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης το οποίο θεσπίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ο ευρωπαϊκός δικαστικός χώρος και η ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς βασίζονται στη θεμελιώδη αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία εδράζεται με τη σειρά της στην ιδέα ότι τα κράτη μέλη εμπιστεύονται τα δικαστικά συστήματα των άλλων κρατών μελών. Ωστόσο, η αρχή αυτή μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο στη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ δικαστών, ασκούντων νομικά επαγγέλματα, επιχειρήσεων και πολιτών. Ο βαθμός της εν λόγω εμπιστοσύνης εξαρτάται από μια σειρά παραμέτρων, οι οποίες περιλαμβάνουν μηχανισμούς προστασίας των δικονομικών δικαιωμάτων των διαδίκων στο πλαίσιο αστικών δικών. Κατά συνέπεια, η θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων, τα οποία ενισχύουν το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και την αποδοτικότητα των δικαστικών συστημάτων και συμβάλλουν στη λειτουργία ενός αποτελεσματικού καθεστώτος επιβολής του νόμου, είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της εφαρμογής αυτής της αρχής.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

- (5) Με τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων διαδίκων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών στη δικαιοσύνη, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα συστήματα απονομής αστικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών, και μπορεί, επομένως, να συμβάλει στην προώθηση ενός πνεύματος σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων εντός της Ένωσης, στην καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην εξασφάλιση των θεμελιωδών ελευθεριών της Ένωσης, θέτοντας τις βάσεις για ένα βαθύτερο γενικό αίσθημα δικαιοσύνης, βεβαιότητας και προβλεψιμότητας σε ολόκληρη την Ένωση.
- (6) Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εφαρμόζονται σε αστικές διαφορές που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών που προκύπτουν από την παραβίαση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης. Όταν η παρούσα οδηγία αναφέρεται στην παραβίαση των αναγνωριζόμενων από το ενωσιακό δίκαιο δικαιωμάτων, καλύπτει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες η παραβίαση των κανόνων που έχουν θεσπιστεί σε ενωσιακό επίπεδο έχει προκαλέσει ή ενδέχεται να προκαλέσει ζημία σε φυσικά και νομικά πρόσωπα. Στα κράτη μέλη αναπόκειται να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και σε αμιγώς εσωτερικές αστικές υποθέσεις.
- (7) Όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών της 4ης Νοεμβρίου 1950. Τα ρυθμιζόμενα στην παρούσα οδηγία ζητήματα θα πρέπει να ρυθμίζονται σύμφωνα με την λόγω σύμβαση, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα σε δίκαιη δίκη και σε αποτελεσματική έννομη προστασία.
- (8) Με την παρούσα οδηγία επιδιώκεται να προωθηθεί η εφαρμογή κοινών ελάχιστων προτύπων στον τομέα της πολιτικής δικονομίας για να διασφαλιστεί αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη εντός της Ένωσης. Το γενικώς αναγνωρισμένο δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη επιβεβαιώνεται και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο «Χάρτης»).
- (9) Οι αστικές δίκες θα πρέπει να βελτιωθούν περαιτέρω με την αξιοποίηση των τεχνολογικών εξελίξεων στον τομέα της δικαιοσύνης και των νέων μέσων που έχουν στη διάθεσή τους τα δικαστήρια, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων λόγω της γεωγραφικής απόστασης και των συνεπειών της που εκδηλώνονται υπό μορφήν υψηλού κόστους και χρονοβόρων διαδικασιών. Για την περαιτέρω μείωση του κόστους και της διάρκειας των δικαστικών διαδικασιών, οι διάδικοι και τα δικαστήρια θα πρέπει να απαιτήσουν μεγαλύτερη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών επικοινωνίας.
- (10) Για να καταστεί δυνατή η ακρόαση προσώπων χωρίς να απαιτείται η μετακίνησή τους στο δικαστήριο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η προφορική συζήτηση, καθώς και η αποδεικτική διαδικασία με εξέταση μαρτύρων, πραγματογνωμόνων ή διαδίκων, να πραγματοποιείται με χρήση κάθε κατάλληλου μέσου εξ αποστάσεως επικοινωνίας, εκτός εάν, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπόθεσης, η χρήση των τεχνολογιών αυτών δεν θα ήταν κατάλληλη για μια δίκαιη διεξαγωγή της δίκης. Η διάταξη αυτή δεν θίγει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου ⁽¹⁾.
- (11) Τα δικαστήρια των κρατών μελών θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν γνωμοδοτήσεις πραγματογνωμόνων για τεχνικά, νομικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων στις οποίες είναι αναγκαία η λήψη αναγκαστικών μέτρων, και σύμφωνα με την ελευθερία παροχής υπηρεσιών και τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους θα πρέπει να δύνανται να διορίζουν πραγματογνώμονες για τη διεξαγωγή ερευνών σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως σχετική άδεια. Προκειμένου ο δικαστής να έχει πρόσβαση σε ειδικές γνώσεις και λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών όσον αφορά τον διορισμό πραγματογνωμόνων με επαρκή προσόντα στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, για παράδειγμα λόγω της τεχνικής πολυπλοκότητας της υπόθεσης ή της ύπαρξης άμεσων ή έμμεσων σχέσεων μεταξύ του πραγματογνώμονα και των διαδίκων, θα πρέπει να δημιουργηθεί και να τηρείται ενημερωμένο ένα ευρωπαϊκό μητρώο όλων των εθνικών καταλόγων πραγματογνωμόνων, το οποίο θα αποτελεί μέρος της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.
- (12) Κατά τη λήψη προσωρινών και ασφαλιστικών μέτρων θα πρέπει να επιτυγχάνεται κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων του αιτούντος, όσον αφορά τη χορήγηση προσωρινής προστασίας, και των συμφερόντων του καθ' ου η αίτηση, όσον αφορά την αποτροπή της καταχρηστικότητας μιας τέτοιας προστασίας. Όταν η λήψη ασφαλιστικών μέτρων ζητείται πριν από την έκδοση δικαστικής απόφασης, το δικαστήριο στο οποίο υποβάλλεται η σχετική αίτηση θα πρέπει να σχηματίζει την πεποίθηση, βάσει των αποδείξεων που προσκομίζει ο αιτών, ότι πιθανώς να γίνει δεκτή η αγωγή του κατά του εναγομένου στην κυρία δίκη. Επιπλέον, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να υποχρεούται ο αιτών να αποδεικνύει ενώπιον του δικαστηρίου ότι η απαίτησή του χρήζει επείγουσας δικαστικής προστασίας και ότι αν δεν ληφθούν τα ασφαλιστικά μέτρα, η εκτέλεση μιας υφιστάμενης ή μελλοντικής απόφασης ενδέχεται να καταστεί αδύνατη ή πολύ πιο δυσχερής.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 174 της 27.6.2001, σ. 1).

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

- (13) Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να θίγουν τις ειδικές διατάξεις για την προστασία των δικαιωμάτων στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας που θεσπίζονται σε ενωσιακές πράξεις και όλως ιδιαιτέρως τις διατάξεις της οδηγίας 2004/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾. Θα πρέπει επίσης να εφαρμόζονται χωρίς να θίγουν τις ειδικές διατάξεις για την είσπραξη διασυνοριακών οφειλών που προβλέπεται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού ⁽²⁾.
- (14) Τα δικαστήρια θα πρέπει να αναλαμβάνουν καίριο ρόλο όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων όλων των διαδίκων, καθώς και την κατά τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό διεύθυνση των αστικών δικών.
- (15) Ο στόχος της διασφάλισης μιας δίκαιης δίκης, καλύτερης πρόσβασης στη δικαιοσύνη και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, στο πλαίσιο της πολιτικής της Ένωσης για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, θα πρέπει να περιλαμβάνει την πρόσβαση τόσο σε δικαστικές όσο και σε εξωδικαστικές διαδικασίες επίλυσης των διαφορών. Προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι διάδικοι να χρησιμοποιούν τη διαμεσολάβηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι κανόνες τους περί παραγραφής και αποσβεστικών προθεσμιών δεν εμποδίζουν τα μέρη να προσφύγουν σε δικαστήριο ή σε διαιτητικό δικαστήριο σε περίπτωση αποτυχίας της διαμεσολάβησης.
- (16) Λόγω διαφορών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τους κανόνες πολιτικής δικονομίας και ιδίως τους κανόνες που διέπουν την επίδοση εγγράφων, είναι απαραίτητο να οριστούν ελάχιστα πρότυπα που θα ισχύουν στο πλαίσιο των αστικών διαδικασιών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου. Ειδικότερα, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε μεθόδους επίδοσης που διασφαλίζουν την έγκαιρη και ασφαλή παραλαβή των επιδοτέων εγγράφων που θα επιβεβαιώνεται με σχετικό αποδεικτικό παράδοσης. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να προωθηθεί σε μεγάλο βαθμό η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών επικοινωνίας. Για την επίδοση εγγράφων στους διαδίκους, η ηλεκτρονική επίδοση θα πρέπει να εξομοιωθεί με την παράδοση μέσω ταχυδρομείου. Τα διαθέσιμα ηλεκτρονικά μέσα θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα παραληφθέντα έγγραφα και κάθε άλλη αλληλογραφία συμπίπτουν απολύτως από πλευράς περιεχομένου με τα έγγραφα και κάθε άλλη αλληλογραφία που απεστάλησαν και ότι η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί για τη βεβαίωση παραλαβής επιτρέπει την επιβεβαίωση της παραλαβής από τον παραλήπτη καθώς και της ημερομηνίας παραλαβής.
- (17) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε οι διάδικοι σε αστικές διαδικασίες να έχουν δικαίωμα ελεύθερης επιλογής δικηγόρου. Σε διαφορές διασυνοριακού χαρακτήρα, οι διάδικοι θα πρέπει να έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο κράτος καταγωγής τους για μια πρώτη παροχή συμβουλών καθώς και σε δικηγόρο στο κράτος υποδοχής για την εκδίκαση της διαφοράς. Το απόρρητο της επικοινωνίας μεταξύ των διαδίκων και του δικηγόρου τους αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαφυλάττουν το απόρρητο των συναντήσεων και των άλλων μορφών επικοινωνίας μεταξύ του δικηγόρου και των διαδίκων στο πλαίσιο της άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία. Οι διάδικοι σε μια υπόθεση θα πρέπει να μπορούν να παραιτούνται από το δικαίωμα που παρέχεται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν ενημερωθεί για τις ενδεχόμενες συνέπειες της παραίτησης από το δικαίωμα αυτό.
- (18) Για την καταβολή των δικαστικών τελών ο ενάγων δεν θα πρέπει να υποχρεούται να μεταβεί στο κράτος μέλος του επιληφθέντος δικαστηρίου ή να προσλάβει δικηγόρο για τον σκοπό αυτό. Προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική πρόσβαση των εναγόντων στη διαδικασία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφέρουν τουλάχιστον μια από τις μεθόδους εξ αποστάσεως πληρωμής που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Οι πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά τέλη και τους τρόπους πληρωμής, καθώς και τις αρχές ή τους οργανισμούς στα κράτη μέλη που είναι αρμόδιοι να παρέχουν πρακτική βοήθεια θα πρέπει να είναι διαφανείς και εύκολα προσβάσιμες μέσω κατάλληλων ιστότοπων στο διαδίκτυο.
- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την τήρηση του θεμελιώδους δικαιώματος σε δικαστική αρωγή που προβλέπεται στο άρθρο 47 εδάφιο 3 του Χάρτη. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι διάδικος σε αστική ένδικη διαφορά που εμπíπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, είτε ως ενάγων είτε ως εναγόμενος, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματά του ενώπιον δικαστηρίου, ακόμη και αν η προσωπική οικονομική του κατάσταση δεν του επιτρέπει να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα. Η δικαστική αρωγή θα πρέπει να περιλαμβάνει την προδιαδικαστική παροχή νομικών συμβουλών προκειμένου να επιτευχθεί η διευθέτηση της διαφοράς πριν ασκηθεί προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου, νομική συνδρομή για την υποβολή υπόθεσης και τη νομική εκπροσώπηση ενώπιον του δικαστηρίου και συμβολή στα δικαστικά έξοδα. Η παρούσα διάταξη δεν θίγει την οδηγία 2003/8/EK του Συμβουλίου ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Οδηγία 2004/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 45).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 655/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυνοριακής είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 189 της 27.6.2014, σ. 59).

⁽³⁾ Οδηγία 2003/8/EK του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας στις διαφορές αυτές (ΕΕ L 26 της 31.1.2003, σ. 41).

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

- (20) Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού πολιτισμού που σέβεται πλήρως την επικουρικότητα, την αναλογικότητα και την ανεξαρτησία των δικαστηρίων έχει αποφασιστική σημασία για την αποτελεσματική λειτουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου. Η δικαστική επιμόρφωση αποτελεί καθοριστικό στοιχείο αυτής της διαδικασίας διότι ενισχύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών, των ασκούντων νομικά επαγγέλματα και των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργάζονται και να παρέχουν στήριξη για την επαγγελματική κατάρτιση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των ασκούντων νομικά επαγγέλματα.
- (21) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη μπορούν να διευρύνουν τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία με σκοπό να παράσχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας. Το υψηλότερο αυτό επίπεδο προστασίας δεν θα πρέπει να εμποδίζει την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη την οποία οι εν λόγω ελάχιστοι κανόνες αποσκοπούν να διευκολύνουν. Δεν θα πρέπει να διακυβεύονται εξ αυτού το επίπεδο προστασίας που προβλέπεται στον Χάρτη, όπως αυτός ερμηνεύεται από το Δικαστήριο, η υπεροχή, η ενότητα και η αποτελεσματικότητα του ενωσιακού δικαίου.
- (22) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων πολιτικής δικονομίας, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως εξαιτίας της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (23) Σύμφωνα με [το άρθρο 3]/[τα άρθρα 1 και 2] του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [τα εν λόγω κράτη μέλη γνωστοποίησαν ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας]/[και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύονται από αυτή ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή της].
- (24) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτή ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η προσέγγιση των συστημάτων πολιτικής δικονομίας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ο πλήρης σεβασμός του δικαιώματος σε πραγματική προσφυγή και σε δίκαιη δίκη που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη και στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, με τον καθορισμό ελάχιστων προτύπων σχετικά με την κίνηση, τη διεξαγωγή και την περάτωση αστικών διαδικασιών ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Με την επιφύλαξη των προτύπων πολιτικής δικονομίας που προβλέπονται ή ενδέχεται να προβλέπονται στην ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία, στον βαθμό που τα εν λόγω πρότυπα μπορεί να είναι ευνοϊκότερα για τους διαδίκους, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται, σε διαφορές που έχουν διασυννοριακές επιπτώσεις σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από τη φύση του δικαστηρίου, με εξαίρεση τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που δεν έχουν στη διάθεσή τους οι διάδικοι με βάση το σχετικό εφαρμοστέο δίκαιο. Δεν επεκτείνεται, ειδικότερα, σε φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις ή στην αστική ευθύνη του κράτους για ενέργειες και παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας (*«acta iure imperii»*).

2. Στην παρούσα οδηγία, με τον όρο «κράτος μέλος» νοούνται τα κράτη μέλη με εξαίρεση [το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία και] τη Δανία.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

Άρθρο 3

Υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, μια διαφορά έχει διασυνοριακές επιπτώσεις όταν:
 - α) τουλάχιστον ένας διάδικος έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος του επιληφθέντος δικαστηρίου· ή
 - β) αμφότεροι οι διάδικοι έχουν την κατοικία τους στο ίδιο όπως το επιληφθέν δικαστήριο κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι ο τόπος εκτέλεσης της σύμβασης, ο τόπος όπου λαμβάνει χώρα το ζημιογόνο γεγονός ή ο τόπος εκτέλεσης της δικαστικής απόφασης βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος· ή
 - γ) αμφότεροι οι διάδικοι έχουν την κατοικία τους στο ίδιο όπως το επιληφθέν δικαστήριο κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι η ένδικη διαφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, η κατοικία ορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 62 και 63 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II:**ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ****Τμήμα 1:****Δίκαια και ενεργά αποτελέσματα**

Άρθρο 4

Γενική υποχρέωση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα μέτρα, τις διαδικασίες και τα μέσα ένδικης προστασίας που είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί η επιβολή των δικαιωμάτων που παραχωρούνται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης σε αστικές υποθέσεις. Τα εν λόγω μέτρα, οι διαδικασίες και τα μέσα ένδικης προστασίας είναι θεμιτά και δίκαια, δεν είναι πολύπλοκα και δαπανηρά άνευ λόγου και δεν θεσπίζουν υπερβολικές προθεσμίες ούτε συνεπάγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, σεβόμενα παράλληλα τις εθνικές ιδιαιτερότητες και τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Τα εν λόγω μέτρα, οι διαδικασίες και μέσα ένδικης προστασίας είναι επίσης αποτελεσματικά και αναλογικά και να εφαρμόζονται κατά τρόπον ώστε να αποτρέπεται η δημιουργία εμποδίων στην αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη και να παρέχονται εγγυήσεις κατά της κατάχρησής τους.

Άρθρο 5

Ακροάσεις

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Όταν είναι αδύνατη η φυσική παρουσία των διαδίκων ή αν οι διάδικοι συμφώνησαν, με την άδεια του δικαστηρίου, να χρησιμοποιήσουν μέσα ταχείας επικοινωνίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η προφορική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί μέσω κάθε κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνίας εξ αποστάσεως, όπως η εικονοδιάσκεψη ή τηλεδιάσκεψη, που έχει στη διάθεσή του το δικαστήριο.
2. Όταν το πρόσωπο που πρέπει να ακουστεί έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος του δικάζοντος δικαστηρίου, το εν λόγω πρόσωπο συμμετέχει στην προφορική διαδικασία μέσω εικονοτηλεδιάσκεψης, τηλεδιάσκεψης ή άλλης τεχνολογίας εξ αποστάσεως επικοινωνίας, κατ' εφαρμογήν των διαδικασιών που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206/2001. Όσον αφορά την εικονοδιάσκεψη, λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις του Συμβουλίου για τις διασυνοριακές εικονοδιασκέψεις που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 15 και 16 Ιουνίου 2015 ⁽²⁾ και οι εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 351 της 20.12.2012, σ. 1).

⁽²⁾ Συστάσεις του Συμβουλίου: «Πρώτωση της χρήσης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τις διασυνοριακές εικονοτηλεδιασκέψεις στον τομέα της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη και σε επίπεδο ΕΕ» (ΕΕ C 250 της 31.7.2015, σ. 1).

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

Άρθρο 6

Ασφαλιστικά μέτρα

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε με τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων να διαφυλάσσεται μια πραγματική ή νομική κατάσταση με σκοπό, πριν την έναρξη της διαδικασίας της κύριας δίκης ή σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, να διασφαλίζεται η πλήρης αποτελεσματικότητα μιας μεταγενέστερης δικαστικής απόφασης που εκδίδεται για την κυρία υπόθεση.

Τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο περιλαμβάνουν επίσης μέτρα για την αποτροπή κάθε επικείμενης παραβίασης ή για τον άμεσο τερματισμό εικαζόμενης παραβίασης, καθώς και για την προστασία περιουσιακών στοιχείων που είναι απαραίτητα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα καταστεί αδύνατη ή πολύ πιο δυσχερής η επακόλουθη πραγμάτωση μιας αξίωσης.

2. Στο πλαίσιο των μέτρων αυτών γίνονται σεβαστά τα υπερασπιστικά δικαιώματα και τα μέτρα αυτά τελούν σε αναλογία με τα χαρακτηριστικά και τη βαρύτητα της εικαζόμενης παραβίασης, επιτρέποντας, όπου ενδείκνυται, την παροχή εγγυήσεων για την κάλυψη των εξόδων και της ζημίας που προκαλούνται στον εναγόμενο λόγω αβάσιμων αιτήσεων. Τα δικαστήρια έχουν την εξουσία να ζητούν από τον αιτούντα να προσκομίσει κάθε ευλόγως διαθέσιμο αποδεικτικό στοιχείο, προκειμένου να πεισθούν, με επαρκή βαθμό βεβαιότητας, ότι το αιτούμενο ασφαλιστικό μέτρο είναι αναγκαίο και αναλογικό.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, είναι δυνατή η λήψη ασφαλιστικών μέτρων χωρίς προηγούμενη ακρόαση του καθ' ου η αίτηση, σε περίπτωση που τυχόν καθυστέρηση θα προκαλούσε ανεπανόρθωτη ζημία στον αιτούντα ή σε περίπτωση που υφίσταται αποδεδειγμένα κίνδυνος καταστροφής αποδεικτικών στοιχείων. Στην περίπτωση αυτή, τα μέρη ενημερώνονται σχετικά, το αργότερο αμέσως μετά την εκτέλεση των μέτρων.

Μετά από αίτημα του καθ' ου η αίτηση λαμβάνει χώρα επανεξέταση των μέτρων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ακρόασης, προκειμένου να αποφασιστεί, εντός εύλογης προθεσμίας από την κοινοποίηση των μέτρων, αν τα μέτρα θα πρέπει να τροποποιηθούν, να ανακληθούν ή να επιβεβαιωθούν.

Σε περίπτωση ανάκλησης των μέτρων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο ή σε περίπτωση που μεταγενεστέρως διαπιστωθεί ότι δεν υπήρξε παραβίαση ή κίνδυνος παραβίασης, το δικαστήριο δύναται να διατάξει, μετά από αίτημα του καθ' ου η αίτηση, να καταβάλει ο αιτών στον καθ' ου η αίτηση εύλογη αποζημίωση για κάθε ζημία που υπέστη συνεπεία των μέτρων αυτών.

4. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την οδηγία 2004/48/EK και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 655/2014.

Τμήμα 2:**Αποτελεσματικότητα της διαδικασίας**

Άρθρο 7

Διαδικαστική αποτελεσματικότητα

1. Τα δικαστήρια των κρατών μελών προστατεύουν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που διασφαλίζουν αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, και τηρούν την αρχή της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας, ιδίως όταν αποφαίνονται για την ανάγκη προφορικής συζήτησης και για τα μέσα και την έκταση της αποδεικτικής διαδικασίας.

2. Τα δικαστήρια των κρατών μελών ενεργούν το συντομότερο δυνατό, ανεξάρτητα από το εάν προβλέπονται προθεσμίες παραγραφής για συγκεκριμένες ενέργειες στα διάφορα στάδια της διαδικασίας.

Άρθρο 8

Αιτιολόγηση των αποφάσεων

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα δικαστήρια να εκδίδουν επαρκώς αιτιολογημένες αποφάσεις εντός εύλογης προθεσμίας, ούτως ώστε να παρέχεται στους διαδίκους η δυνατότητα να ασκούν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους σε επανεξέταση της απόφασης ή σε άσκηση ενδίκων μέσων.

Άρθρο 9

Γενικές αρχές που διέπουν τη διεύθυνση της διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα δικαστήρια να διευθύνουν ενεργά τις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν τους προκειμένου να διασφαλιστεί μια δίκαιη και αποτελεσματική επίλυση των διαφορών με εύλογη ταχύτητα και κόστος, χωρίς να θίγεται η ελευθερία των διαδίκων να καθορίζουν το αντικείμενο της υπόθεσής τους και τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

2. Στον βαθμό που είναι λογικά εφικτό, το δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση σε συνεννόηση με τους διαδίκους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο μιας ενεργού διεύθυνσης της διαδικασίας το δικαστήριο μπορεί:

- α) να ενθαρρύνει τους διαδίκους να συνεργάζονται μεταξύ τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας·
- β) να προσδιορίζει εγκαίρως τα ζητήματα·
- γ) να αποφασίζει εγκαίρως για τα ζητήματα που χρήζουν πλήρους διερεύνησης και να εξετάζει άλλα ζητήματα με συνοπτικές διαδικασίες·
- δ) να ορίζει την ιεραρχική σειρά επίλυσης των προβλημάτων·
- ε) να βοηθά τους διαδίκους να επιλύσουν τη διαφορά εν όλω ή εν μέρει·
- στ) να ορίζει χρονοδιαγράμματα για τον έλεγχο της πορείας της διαδικασίας·
- ζ) να εξετάζει ταυτόχρονα όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές της διαδικασίας·
- η) να εκδικάζει την υπόθεση χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία των διαδίκων·
- θ) να κάνει χρήση των διαθέσιμων τεχνικών μέσων.

Άρθρο 10

Διεξαγωγή των αποδείξεων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διάθεση αποτελεσματικών μέσων προσκόμισης, συγκέντρωσης και προστασίας των αποδεικτικών στοιχείων, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα της υπεράσπισης και την ανάγκη προστασίας εμπιστευτικών πληροφοριών.

2. Στο πλαίσιο της αποδεικτικής διαδικασίας, τα κράτη μέλη προωθούν τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών επικοινωνίας. Το επιληφθέν δικαστήριο χρησιμοποιεί την απλούστερη και λιγότερο δαπανηρή μέθοδο διεξαγωγής των αποδείξεων.

Άρθρο 11

Δικαστικοί πραγματογνώμονες

1. Με την επιφύλαξη της δυνατότητας των διαδίκων να προσκομίζουν εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή να διορίζει δικαστικούς πραγματογνώμονες προκειμένου αυτοί να γνωμοδοτούν σχετικά με ειδικές πτυχές της υπόθεσης. Το Δικαστήριο παρέχει στους διορισθέντες πραγματογνώμονες όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη σύνταξη της έκθεσης πραγματογνωμοσύνη τους.

2. Σε διαφορές διασυνοριακού χαρακτήρα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται η λήψη αναγκαστικών μέτρων ή διεξάγεται έρευνα σε τόπους που συνδέονται με την άσκηση των εξουσιών κράτους μέλους ή σε τόπους όπου η πρόσβαση ή άλλη ενέργεια απαγορεύεται ή περιορίζεται σε ορισμένα πρόσωπα, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο διεξάγεται η έρευνα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια μπορούν να διορίζουν δικαστικό πραγματογνώμονα για τη διεξαγωγή ερευνών εκτός της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη υποβολή σχετικού προς τον σκοπό αυτό αιτήματος στην αρμόδια αρχή του άλλου κράτους μέλους.

3. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2, η Επιτροπή καταρτίζει ευρωπαϊκό μητρώο πραγματογνώμωνων, το οποίο περιλαμβάνει τους υφιστάμενους εθνικούς καταλόγους πραγματογνώμωνων και είναι διαθέσιμο μέσω της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

4. Οι δικαστικοί πραγματογνώμονες παρέχουν εχέγγυα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τους δικαστές βάσει του άρθρου 22.

5. Η γνωμοδότηση που υποβάλουν στο δικαστήριο οι δικαστικοί πραγματογνώμονες τίθεται στη διάθεση των διαδίκων, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να διατυπώσουν παρατηρήσεις.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

Τμήμα 3:**Πρόσβαση στα δικαστήρια και στη δικαιοσύνη****Άρθρο 12****Επίλυση διαφορών**

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το δικαστήριο, εάν είναι της άποψης ότι η διαφορά επιδέχεται διεθύντηση, δύναται σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, να προτείνει στους διαδίκους να προσφύγουν στη διαδικασία διαμεσολάβησης με σκοπό την επίλυσή ή τη διερεύνηση δυνατοτήτων επίλυσης της διαφοράς.
2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει το δικαίωμα των διαδίκων οι οποίοι προσφεύγουν σε διαμεσολάβηση να μπορούν να κινήσουν δικαστική ή διαιτητική διαδικασία για την ίδια διαφορά, σε περίπτωση συμπλήρωσης, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαμεσολάβησης, της προθεσμίας παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας.

Άρθρο 13**Δικαστικά τέλη**

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα δικαστικά τέλη που επιβάλλουν τα κράτη μέλη για αστικές ένδικες διαφορές να μην είναι δυσανάλογα σε σχέση με προς την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και να μην καθιστούν τη δικαστική διαδικασία αδύνατη ή υπέρμετρα δυσχερή.
2. Τα δικαστικά τέλη που χρεώνουν τα κράτη μέλη για αστικές διαφορές δεν πρέπει να αποθαρρύνουν τους πολίτες να προσφεύγουν στα δικαστήρια ή να παρακωλύουν με κάποιο τρόπο την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
3. Οι διάδικοι έχουν τη δυνατότητα να πληρώνουν τα δικαστικά τέλη με εξ αποστάσεως μέσα πληρωμής, όπως τραπεζικό έμβασμα ή πληρωμή μέσω πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας, και μάλιστα από κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος της έδρας του δικαστηρίου.
4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν μεγαλύτερη διαφάνεια και ευχερέστερη διαδικτυακή πρόσβαση όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά τέλη και τους τρόπους πληρωμής, καθώς και τις αρμόδιες αρχές ή τους αρμόδιους οργανισμούς που παρέχουν πρακτική βοήθεια στα κράτη μέλη. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν τις εν λόγω πληροφορίες στην Επιτροπή, η οποία εξασφαλίζει, με τη σειρά της, τη δημοσιοποίηση και την ευρεία διάδοσή τους, με κάθε κατάλληλο μέσο, ιδίως μέσω της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

Άρθρο 14**Η αρχή «ο ηττηθείς διάδικος πληρώνει»**

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο ηττηθείς διάδικος καταβάλλει τα έξοδα της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικά όλων των εξόδων που προκύπτουν από το γεγονός ότι ο αντίδικος εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο ή άλλον νομικό παραστάτη, ή όλων των εξόδων για την επίδοση ή τη μετάφραση εγγράφων, τα οποία είναι ανάλογα προς την αξία του αντικειμένου της διαφοράς ή αναγκαία.
2. Εάν η νίκη διαδίκου είναι μόνο μερική ή εάν υφίστανται εξαιρετικές περιστάσεις, τα δικαστήρια δύναται να διατάξουν ισομερή καταμερισμό των εξόδων ή να αναλάβει έκαστος διάδικος τα έξοδά του.
3. Διάδικος ο οποίος βαρύνει το δικαστήριο ή άλλον διάδικο με αδικαιολόγητα έξοδα, είτε διότι εγείρει ζητήματα άνευ λόγου είτε διότι είναι καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο φίλερις, καταδικάζεται στην καταβολή των εν λόγω εξόδων.
4. Το δικαστήριο δύναται να προσαρμόσει καταλλήλως τον καταλογισμό των εξόδων ώστε να αποτυπώνεται μια αδικαιολόγητη άρνηση συνεργασίας ή μια κακόπιστη συμμετοχή στις προσπάθειες επίλυσης της διαφοράς σύμφωνα με το άρθρο 20.

Άρθρο 15**Δικαστική αρωγή**

1. Προκειμένου να διασφαλίζουν την αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα δικαστήρια να δύναται να χορηγούν σε διαδίκους δικαστική αρωγή.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

2. Η δικαστική αρωγή μπορεί να καλύπτει, εν όλω ή εν μέρει, τις ακόλουθες δαπάνες:
- α) τα δικαστικά τέλη, με πλήρεις ή μερικές μειώσεις ή αναδιατάξεις·
 - β) τις δαπάνες νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης όσον αφορά:
 - i) την παροχή προδικαστικών νομικών συμβουλών με σκοπό να επιτευχθεί εξωδικαστική διευθέτηση της διαφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1,
 - ii) την άσκηση και τη συνέχιση προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου,
 - iii) το σύνολο των δαπανών που αφορούν τις διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της αίτησης για τη χορήγηση δικαστικής αρωγής,
 - iv) την εκτέλεση των αποφάσεων·
 - γ) τα λοιπά αναγκαία έξοδα που αφορούν τις διαδικασίες και βαρύνουν έναν διάδικο, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μάρτυρες, πραγματογνώμονες, διερμηνείς και μεταφραστές, καθώς και τυχόν εξόδων μετακίνησης, καταλύματος και διαμονής του εν λόγω διαδίκου και του εκπροσώπου του·
 - δ) τις δαπάνες που επιδικάζονται στον νικήσαντα διάδικο, σε περίπτωση απόρριψης της αγωγής του αιτούντος σύμφωνα με το άρθρο 14.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε φυσικό πρόσωπο που είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει νομίμως σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δικαιούται να υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση δικαστικής αρωγής εφόσον:
- α) λόγω της οικονομικής του κατάστασης, αδυνατεί πλήρως ή εν μέρει να καταβάλει τα έξοδα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου· και
 - β) η αγωγή, στο πλαίσιο της οποίας υποβάλλεται η αίτηση για τη χορήγηση δικαστικής αρωγής, έχει βάσιμες πιθανότητες επιτυχίας, λαμβανομένης υπόψη της διαδικαστικής θέσης του αιτούντος· και
 - γ) ο ενάγων που υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση δικαστικής αρωγής δικαιούται να ασκήσει αγωγή δυνάμει των συναφών εθνικών διατάξεων.
4. Νομικά πρόσωπα δικαιούνται να υποβάλλουν αίτηση για τη χορήγηση δικαστικής αρωγής με τη μορφή απαλλαγής από την προκαταβολή των δαπανών της διαδικασίας και/ή της συνδρομής δικηγόρου. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τη χορήγηση της εν λόγω δικαστικής αρωγής, τα δικαστήρια δύνανται να λαμβάνουν, μεταξύ άλλων, υπόψη τα εξής:
- α) νομικό καθεστώς του εν λόγω νομικού προσώπου και τον κερδοσκοπικό ή μη χαρακτήρα του·
 - β) την οικονομική ικανότητα των εταίρων ή μετόχων του·
 - γ) τη δυνατότητα των εν λόγω εταίρων ή μετόχων να καταβάλουν τα αναγκαία για την άσκηση της αγωγής ποσά.
5. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι πολίτες της Ένωσης και τα νομικά πρόσωπα γνωρίζουν τη διαδικασία χορήγησης δικαστικής αρωγής σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, ώστε αυτή να είναι αποτελεσματική και προσβάσιμη.
6. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την οδηγία 2003/8/EK.

Άρθρο 16

Χρηματοδότηση

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι σε περίπτωση χρηματοδότησης αγωγικής διαδικασίας από ιδιώτη τρίτο, ο εν λόγω ιδιώτης τρίτος:

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

- α) δεν επιδιώκει να επηρεάσει τις διαδικαστικές αποφάσεις του ενάγοντα, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων διευθέτησης·
- β) δεν χρηματοδοτεί αγωγή κατά εναγομένου ο οποίος είναι ανταγωνιστής του χρηματοδότη ή από τον οποίο εξαρτάται ο χρηματοδότης·
- γ) δεν επιβάλλει υπερβολικούς τόκους για τα χορηγούμενα ποσά.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε περιπτώσεις χρηματοδότησης αγωγικών διαδικασιών από ιδιώτη τρίτο, η αμοιβή που λαμβάνει ο χρηματοδότης ή ο τόκος που αυτός επιβάλλει δεν συναρτάται με το ποσό του διακανονισμού που έχει επιτευχθεί ή της αποζημίωσης που έχει επιδικαστεί, εκτός εάν η συμφωνία χρηματοδότησης ελέγχεται από δημόσια αρχή που προστατεύει τα συμφέροντα των διαδίκων.

Τμήμα 4:**Αμερόληπτος χαρακτήρας των διαδικασιών****Άρθρο 17****Επίδοση εγγράφων**

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να χρησιμοποιούνται κατά κανόνα μέθοδοι επίδοσης που διασφαλίζουν την παραλαβή των επιδοτέων εγγράφων.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εισαγωγικά της δίκης έγγραφα ή άλλα ισοδύναμα έγγραφα, καθώς και κλητεύσεις σε ακροαματικές διαδικασίες μπορούν να επιδίδονται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) με προσωπική παράδοση·
- β) με αποστολή μέσω ταχυδρομείου·
- γ) με ηλεκτρονικά μέσα, όπως τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Η επίδοση πιστοποιείται με βεβαίωση παραλαβής, την οποία υπογράφει ο παραλήπτης και στην οποία αναγράφεται η ημερομηνία παραλαβής·

Για τους σκοπούς της επίδοσης με ηλεκτρονικά μέσα, κατ' εφαρμογή του παρούσας παραγράφου πρώτο εδάφιο στοιχείο γ), χρησιμοποιούνται κατάλληλα τεχνικά πρότυπα υψηλού επιπέδου, τα οποία εξασφαλίζουν την εξακρίβωση της ταυτότητας του αποστολέα και την ασφαλή διαβίβαση των επιδοτέων εγγράφων.

Η επίδοση των εγγράφων αυτών μπορεί να είναι και προσωπική και να πιστοποιείται μέσω υπογεγραμμένου από το αρμόδιο προς επίδοση πρόσωπο εγγράφου, στο οποίο αναγράφεται ότι ο αποδέκτης παρέλαβε το έγγραφο ή αρνήθηκε χωρίς νόμιμο λόγο να το παραλάβει, καθώς και η ημερομηνία της επίδοσης.

3. Σε περίπτωση που η επίδοση σύμφωνα με την παράγραφο 2 δεν είναι δυνατή ή όταν η διεύθυνση του εναγομένου δεν είναι μετά βεβαιότητας γνωστή, η επίδοση μπορεί να πραγματοποιηθεί με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) με προσωπική επίδοση στην ιδιωτική διεύθυνση του εναγομένου, σε πρόσωπα που συγκατοικούν με τον εναγόμενο ή σε πρόσωπα που εργάζονται εκεί,
- β) στην περίπτωση που ο εναγόμενος είναι αυτοαπασχολούμενος ή νομικό πρόσωπο, με προσωπική επίδοση στην επαγγελματική κατοικία του εναγομένου, σε πρόσωπα που απασχολούνται από αυτόν,
- γ) με τοποθέτηση των εγγράφων στο γραμματοκιβώτιο του εναγόμενου,
- δ) με κατάθεση των εγγράφων σε ταχυδρομικό γραφείο ή σε αρμόδια δημόσια αρχή και εναπόθεση στο γραμματοκιβώτιο του εναγομένου γραπτής ειδοποίησης για την εν λόγω κατάθεση, υπό την προϋπόθεση ότι στην εν λόγω γραπτή ειδοποίηση τα έγγραφα χαρακτηρίζονται ως δικαστικά έγγραφα ή επισημαίνεται ότι η εν λόγω γραπτή ειδοποίηση επέχει θέση επίδοσης και ότι οι προθεσμίες αρχίζουν να τρέχουν,
- ε) με ταχυδρομική αποστολή χωρίς απόδειξη, σύμφωνα με την παράγραφο 4, σε περίπτωση που εναγόμενος έχει τη διεύθυνσή του στο κράτος μέλος προέλευσης,
- στ) με ηλεκτρονικά μέσα που πιστοποιούνται με αυτόματη επιβεβαίωση παραλαβής, υπό την προϋπόθεση ότι ο εναγόμενος έχει συμφωνήσει εκ των προτέρων ρητώς σε αυτόν τον τρόπο επίδοσης.

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

Η επίδοση βάσει της παρούσας παραγράφου πρώτο εδάφιο στοιχεία α) έως δ) πιστοποιείται μέσω:

α) εγγράφου, το οποίο υπογράφεται από το αρμόδιο πρόσωπο που διενήργησε την επίδοση και στο οποίο αναφέρονται τα εξής:

i) το πλήρες όνομα του προσώπου που πραγματοποίησε την επίδοση ή ειδοποίηση·

ii) ο τρόπος επίδοσης που χρησιμοποιήθηκε·

iii) η ημερομηνία επίδοσης·

iv) εάν τα έγγραφα επιδόθηκαν σε πρόσωπο διαφορετικό από τον εναγόμενο, το όνομα του προσώπου αυτού και η σχέση του με τον εναγόμενο· και

v) άλλες υποχρεωτικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται δυνάμει του εθνικού δικαίου.

β) βεβαίωσης παραλαβής εκ μέρους του προσώπου στο οποίο έγινε η επίδοση για τους σκοπούς των στοιχείων α) και β) του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

4. Η επίδοση βάσει των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου μπορεί να διενεργείται και προς τον νόμιμο εκπρόσωπο ή πληρεξούσιο του εναγομένου.

5. Σε περίπτωση που τα εισαγωγικά της δίκης έγγραφα ή ισοδύναμα έγγραφα, καθώς και οι κλητεύσεις πρέπει να επιδοθούν εκτός των κρατών μελών, η επίδοσή τους μπορεί να διενεργείται με οποιονδήποτε τρόπο προβλέπεται στα ακόλουθα κείμενα:

α) στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, εφόσον αυτός εφαρμόζεται, τηρουμένων των δικαιωμάτων του παραλήπτη που παραχωρούνται βάσει του εν λόγω κανονισμού· ή

β) στη σύμβαση της Χάγης, της 15ης Νοεμβρίου 1965, σχετικά με την επίδοση και κοινοποίηση στην αλλοδαπή δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις ή σε οποιαδήποτε άλλη σύμβαση ή συμφωνία, εφόσον αυτή εφαρμόζεται.

6. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 και εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1896/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾.

Άρθρο 18

Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο αστικής διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν το δικαίωμα των διαδίκων σε αστικές υποθέσεις να έχουν πρόσβαση σε δικηγόρο της επιλογής τους ούτως ώστε να μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους κατά τρόπο πρακτικό και αποτελεσματικό.

Σε διαφορές διασυνοριακού χαρακτήρα, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διάδικοι σε αστικές υποθέσεις να έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο κράτος καταγωγής τους για να τους παρέχει προκαταρκτικές συμβουλές και σε δικηγόρο στο κράτος υποδοχής για να εκδικάζει τη διαφορά.

2. Τα κράτη μέλη σέβονται το απόρρητο της επικοινωνίας μεταξύ των διαδίκων μιας υπόθεσης και του δικηγόρου τους. Η εν λόγω επικοινωνία περιλαμβάνει τις συναντήσεις, την αλληλογραφία, τις τηλεφωνικές συνομιλίες και άλλες νόμιμες βάσει του εθνικού δικαίου μορφές επικοινωνίας.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων) και κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου (ΕΕ L 324 της 10.12.2007, σ. 79).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 15).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1896/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (ΕΕ L 399 της 30.12.2006, σ. 1).

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του εθνικού δικαίου που επιβάλλουν την υποχρεωτική παρουσία ή συνδρομή δικηγόρου, οι διάδικοι σε αστικές διαδικασίες δύνανται να παραιτηθούν από δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, σε περίπτωση που:

- α) οι διάδικοι έχουν ενημερωθεί, προφορικά ή γραπτώς, με σαφή και επαρκή τρόπο και σε απλή και κατανοητή γλώσσα, για τις πιθανές επιπτώσεις της παραίτησής αυτής· και
- β) η παραίτηση είναι εκούσια και ανεπιφύλακτη.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διάδικοι μπορούν να ανακαλέσουν την παραίτησή τους ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της αστικής διαδικασίας, και ότι έχουν ενημερωθεί για τη δυνατότητα αυτή.

4. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων σχετικά με την παράσταση δικηγόρου που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (¹), στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1896/2006 και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 655/2014.

Άρθρο 19**Πρόσβαση σε πληροφορίες**

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να παρέχουν στους πολίτες διαφανείς και εύκολα διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την κίνηση διαφόρων διαδικασιών, τις προθεσμίες παραγραφής και τις αποσβεστικές προθεσμίες, τα αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση ποικίλων διαφορών, καθώς και σχετικά με τα απαραίτητα έντυπα που πρέπει να συμπληρώνονται προς τον σκοπό αυτό. Το παρόν άρθρο δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να χορηγούν νομική συνδρομή υπό τη μορφή νομικής αξιολόγησης μιας συγκεκριμένης υπόθεσης.

Άρθρο 20**Διερμηνεία και μετάφραση ουσιαστών εγγράφων**

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλοι οι διάδικοι σε μια διαφορά κατανοούν πλήρως τη δικαστική διαδικασία. Ο στόχος αυτός περιλαμβάνει την παροχή διερμηνείας κατά τη διάρκεια των αστικών διαδικασιών και γραπτή μετάφραση όλων των ουσιαστών εγγράφων, προκειμένου να διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 21**Υποχρεώσεις των διαδίκων και των εκπροσώπων τους**

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διάδικοι σε μια υπόθεση και οι εκπρόσωποί τους να συμπεριφέρονται με καλή πίστη και σεβασμό στο πλαίσιο των επαφών τους με το δικαστήριο και τους άλλους διαδίκους και να μην εκθέτουν ενώπιον του δικαστηρίου στοιχεία ή πραγματικά περιστατικά τα οποία, είτε εν γνώσει τους είτε λόγω ασύγγνωστης άγνοιας, είναι αναληθή.

Άρθρο 22**Δημοσιότητα των διαδικασιών**

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες είναι ανοικτές στο κοινό, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι πρέπει να είναι απόρρητες, στον βαθμό που αυτό κρίνεται αναγκαίο, προς το συμφέρον ενός εκ των διαδίκων ή άλλων εμπλεκομένων προσώπων ή προς το γενικότερο συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης ή της δημόσιας τάξης.

Άρθρο 23**Ανεξαρτησία και αμεροληψία της δικαιοσύνης**

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια και οι δικαστές που τα συγκροτούν απολαύουν δικαστικής ανεξαρτησίας. Η σύνθεση των δικαστηρίων παρέχει επαρκείς εγγυήσεις ώστε να αποκλείεται κάθε εύλογη αμφιβολία ως προς την αμεροληψία τους.
2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι δικαστές δεν δεσμεύονται από οδηγίες και είναι απαλλαγμένοι από επιρροές ή πιέσεις, καθώς και από κάθε μορφής προσωπική προκατάληψη ή μεροληψία σε μια δεδομένη υπόθεση.

Άρθρο 24**Κατάρτιση**

1. Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των δικαστικών συστημάτων σε ολόκληρη την Ένωση, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα δικαστήρια, οι σχολές δικαστών και οι ασκούντες νομικά επαγγέλματα να ενισχύουν τα οικεία προγράμματα δικαστικής κατάρτισης με στόχο να ενσωματωθούν το δίκαιο και οι διαδικασίες της Ένωσης στις εθνικές δραστηριότητες κατάρτισης.

(¹) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών (ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 1).

Τρίτη 4 Ιουλίου 2017

2. Τα προγράμματα κατάρτισης είναι προσανατολισμένα στην πράξη, συναρτώνται με τις καθημερινές εργασίες των ασκούντων νομικά επαγγέλματα, είναι βραχείας διάρκειας και κάνουν χρήση δυναμικών και σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας, ενώ περιλαμβάνουν επίσης δυνατότητες αρχικής και συνεχούς κατάρτισης. Τα προγράμματα κατάρτισης επικεντρώνονται ειδικότερα στα ακόλουθα θέματα ούτως ώστε:

- α) οι συμμετέχοντες σε αυτά να αποκτούν επαρκείς γνώσεις σχετικά με τα μέσα δικαστικής συνεργασίας της Ένωσης και να αναπτύσσουν την αυτόματη συνήθεια να ανατρέχουν συχνά στην ενωσιακή νομολογία, να επαληθεύουν τη μεταφορά νομοθετικών πράξεων της Ένωσης στο εθνικό δίκαιο και να κάνουν χρήση της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- β) να διαδίδονται οι γνώσεις και η εμπειρία στον τομέα του δικαίου και των διαδικασιών της Ένωσης και άλλων νομικών συστημάτων·
- γ) να διευκολύνονται βραχείας διάρκειας ανταλλαγές νέων δικαστών·
- δ) να καθίσταται δυνατή η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας και της νομικής ορολογίας της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III:

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις με στόχο τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις [ένα έτος μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.
2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.
3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 26

Επανεξέταση

Το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, και στη συνέχεια ανά πενταετία, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας βάσει τόσο ποιοτικών όσο και ποσοτικών στοιχείων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή προβαίνει ειδικότερα σε εκτίμηση των συνεπειών της όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, το θεμελιώδες δικαίωμα σε πραγματική προσφυγή και σε δίκαιη δίκη, τη συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, τις ΜΜΕ, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από προτάσεις αναπροσαρμογής και ενίσχυσης των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 27

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 28

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

...,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος